

REKORLAR KIRAN ENFLASYON BAZ ETKİSİNİ BEKLİYOR

Ekim ayı enflasyon rakamları açıklandı. TÜİK'in paylaştığı 41 yıllık üretici enflasyonu serisinde tarihi zirveyi gördük, yüzde 157,69. Bundan önceki zirve 1994 Ocak ayıydı, yüzde 156,82. Tüketici enflasyonu aylık yüzde 3,54, yıllık yüzde 85,5 oldu. 1998 yılından bu yana en yüksek enflasyon oranı. Ülkemizde tüketici fiyatları 46 aydır yükseliyor. Bu oran son 24 yılın en yükseği. Korkarız ki bu rekor son rekor da olmayacak. Yeni bir kur şoku olmazsa önümüzdeki aylarda baz etkisi devreye girecek. G-20 ülkeleri arasında da negatif ayrıştık. Kronik problemlili Arjantin'i bile geçtik, en yüksek enflasyona sahip ülkeyiz. Ekim ayı enflasyonunu alternatif enflasyon göstergesi olan ENAG yüzde 185,34, İstanbul Ticaret Odası yüzde 108,77 olarak açıkladılar. Yerel parası TL olan ve ekonomisi ülkemize çok benzeyen KKTC'de enflasyon Eylül ayında yüzde 120 olarak açıklandı. 2 ülkenin enflasyonu arasındaki fark 9 ayda 5 puandan 37 puana çıktı. TCMB son enflasyon raporunda ise yılsonu enflasyon hedefini yukarı yönlü revize ederek yüzde 65'e yükseltti. Hakan Kara hocanın söylemiyle "99 yıllık Cumhuriyet tarihinin en sert enflasyon artışını yaşadık ve son yayınlanan Enflasyon Raporunda enflasyon dinamiklerine dair tek bir analiz yok." Endeks kapsamında yer alan 144 temel başlıktan 127'sinde halen artış devam ediyor. Enerjideki (elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı) artış yüzde 550'yi aştı. Ekim-Ekim yıllık olarak hesaplanan değerlendirme oranı yüzde 122,93 oldu. 2021 yılındaki oran yüzde 36,2'ydı. Aynı oran 2018 kur şokunda yüzde 23,7, 2019 yılında ise yüzde 22,6 olmuştu. V.U.K na göre Cumhurbaşkanı yetkisini kullanmazsa vergi ve harçlar bu oranda artacak. Dar gelirli enflasyonu TÜİK'e göre bile yüzde 100'ü aştı. Alt gelir grupları gelirlerinin yüzde 70'inden fazlasını ulaştırma, gıda ve konuta harcıyorlar. Bunlardaki yıllık enflasyon ise sırasıyla ulaştırmada yüzde 117,15, gıdada yüzde 99,05, konutta ise yüzde 85,17.

Gelişmekte olan ülkeler (Polonya, Çekya, Arjantin, Brezilya, Rusya gibi 17 ülke) arasında politika faizi ile enflasyon farkında uzak ara negatif ayrışarak birinciliğimiz devam ediyor. T.C.M.B. faizi ile TÜFE farkı 75 puan ile rekor seviyeye çıktı. Üretici ile tüketici enflasyonu arasındaki fark ise yine 72 puan ile tarihi bir rekorda. Bu farkın TÜFE'yi zaman süresi içerisinde artıracığını biliyoruz. 2004-2016 yıllık enflasyon ortalaması yüzde 8,3 iken 2017-2022 döneminde enflasyonu önemsemeyen, sadece büyümeye odaklı, faiz takıntısı ile deneysel arayışlar içine girilen, döviz kurunu kontrol etmeye odaklı politikalarla rezervlerin erimesine yol açan uygulamalar kırılma üzerine kırılmalıklar yaratınca enflasyon da rekorlar üstüne rekorlar kırdı ve kırmaya devam ediyor. Ülke riskleri bu politikalarla yüksek kalmaya devam ettiğinden büyümenin sürdürülebilmesinde de tıkanıklıklar yaşayacağız. Nitekim Dünya Bankası 2023 büyümemizi aşağı yönlü revize etti. Selva Demiralp hocanın sözlerine kulak kabartmakta yarar var. "Biz enflasyon pahasına büyüme tercihiyle faiz indirmeye devam ederken dünyanın geri kalanı resesyon pahasına enflasyonla mücadele tercihinde kararlı. Neden? Çünkü gecikmeden uygulanan sıkı para politikasının daraltıcı etkisi enflasyonun getirdiği daraltma etkisinden daha az."

Öncü göstergeler yılın son çeyreğinde ekonominin bir önceki çeyreğe göre küçüleceğini gösteriyor. (Satın alma endeksleri, kapasite kullanımları, siparişler.) İhracat artışımız yavaşladı. İthalat yüksek artışını devam ettiriyor. Dış ticaret açığımız rekor üstüne rekorlar kırıyor. Kur Korunmalı Mevduat Uygulaması yavaşlamaya başladı. 18,60 TL'lik döviz kurunda bile kamu maliyeti 238 milyar TL civarında. Bankalara ilişkin sistemik risk tartışmaları yapılıyor. Seçim ekonomisine dönük harcamaların finansmanı bankaları endişelendirmeye başladı. Bireysel ve rasyonel yollardan ayrılıp, piyasalarla inatlaşarak macera arayıcı politikalarla ekonomiyi deney tahtasına çevirmemizin bedeli her geçen gün daha da artacak.

Türkiye'nin birinci sorunu enflasyondur. Enflasyon sadece hayat pahalılığı yaratan bir olay da değildir. Alacakların tahsilini, borçların ödenmesini olumsuz etkiler, ahlaki bozar. Hırsızlıktan fuşşaya kadar ahlaksızlığa neden olur. Eski Cumhurbaşkanlarımızdan Süleyman Demirel'in enflasyon hakkında söylediklerini hatırlamakta yarar var. "Batılılar enflasyonu halk düşmanı olarak ilan etmişler ve onu tek kollu canavar deyimiyle tanımlamışlardır."